

LILLE, KOUTER (MJS)

Archeologienota: Programma van maatregelen.

RAPPORT NR. 1243

Titel

Archeologienota Lille, MJS: Verslag van Resultaten

Auteur(s)

Bart Van Eyck & Jeroen Verrijckt

Erkende archeoloog

2015/00053 - Jeroen Verrijckt

Projectnummer J. Verrijckt

2023-093

Projectnummer Onroerend Erfgoed

2023C201

Plaats en datum

Beerse, 22/03/2023

INHOUD

1	Administratieve gegevens	3
1	Gemotiveerd advies	4
1.1	Aanleiding vooronderzoek	4
1.2	Resultaten vooronderzoek	4
1.3	Afweging noodzaak verder onderzoek	5
2	Programma van maatregelen	8
3	Bibliografie	9

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectcode J. Verrijckt		2023-093
Projectcode Onroerend Erfgoed		2023C201
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Lille
	Deelgemeente	Poederlee
	Straat	Kouter
Kadastrale gegevens	Gemeente	Lille
	Afdeling	4
	Sectie	B
	Percelen	328S, 328R & 537B
Coördinaten	Noordoost	X: 182555.30 Y: 212878.62
	Noordwest	X: 182614.18 Y: 212827.83
	Zuidoost	X: 182507.01 Y: 212781.78
	Zuidwest	X: 182475.78 Y: 212818.85
Oppervlakte plangebied		Ca. 6.208 m²
Oppervlakte bodemingreep		Ca. 6.028 m²
Erkend Archeoloog		2015/00053 – Jeroen Verrijckt

1 GEMOTIVEERD ADVIES

1.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het bureauonderzoek vormt de geplande verkaveling langsheen de Kouter te Lille. Meer informatie over de aanleiding van het vooronderzoek is terug te vinden in het verslag van resultaten.

In het kader van een verkavelingsvergunning binnen het plangebied werd reeds in 2018 een archeologienota opgemaakt. Het betreft archeologienota *'Vooronderzoek Lille MJS fase II'* met ID 7007 en projectcode 2018A13¹. De resultaten uit dit bureauonderzoek worden in het verdere vervolg van deze nota gedetailleerd besproken. Na opmaak van deze bureaustudie werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit proefsleuvenonderzoek werd in 2022 uitgevoerd en gerapporteerd onder projectcode 2022B116 (ID 22805).

Echter werd door de opdrachtgever beslist om twee percelen (ca. 700 m²) aan de verkaveling toe te voegen. Met die reden dringt de opmaak van een nieuwe archeologienota zich op. Deze archeologienota betreft daarmee een aanpassing van de eerder vernoemde archeologienota met ID 7007.

1.2 Resultaten vooronderzoek

Tijdens het vooronderzoek zonder ingreep in de bodem kon enkel het bureauonderzoek uitgevoerd worden. Op basis van dit vooronderzoek zonder ingreep in de bodem was het mogelijk om met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed op het terrein.

Het plangebied ligt in de huidige gemeente Lille, meer bepaald in de gemeente Poederlee. De oudste vermelding van Poederlee "Pudele" dateert uit 1118.

Op basis van historisch kaartmateriaal kon achterhaald worden dat het plangebied lange tijd fungeerde als weide- en/of akkerland. Het zal uiteindelijk duren tot aan het begin van de 21e eeuw vooraleer het plangebied bebouwd wordt. In het kader van de geplande bouwerken en verkaveling, werd reeds in 2018 een bureauonderzoek uitgevoerd voor de percelen binnen het merendeel van het plangebied. Op basis van de resultaten uit het bureauonderzoek werd een proefsleuvenonderzoek geadviseerd. Dit proefsleuvenonderzoek werd in 2022 uitgevoerd. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek werden binnen het westelijke deel van het plangebied vier paalkuilen aangetroffen die te dateren zijn in de late- en/of post-middeleeuwen. De aangetroffen paalkuilen lijken echter niet tot een structuur te behoren. Verder werden eveneens enkele greppels aangetroffen die eveneens in bovenbeschreven periode kunnen gedateerd worden. Verder toonde het proefsleuvenonderzoek aan dat de bodem binnen het plangebied reeds danig verstoord is. Vooral binnen het noordelijke en noordoostelijke deel van het plangebied bleek de bodem sterk verstoord te zijn. Op basis van deze gegevens werd het onderzoeksgebied (toenmalige plangebied) geheel vrijgegeven van verder archeologisch onderzoek. Met die reden kan geconcludeerd worden dat het merendeel van het plangebied weinig tot geen archeologisch potentieel kent.

De zone (700 m² in totaal) die werd toegevoegd aan de verkaveling situeert zich eveneens binnen het noordelijke deel van het plangebied. Het is daarbij niet uit te sluiten dat de bodem binnen deze zone eveneens reeds deels of geheel verstoord is. Op basis van de resultaten uit het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek is gebleken dat er binnen deze zone eveneens geen

¹ Claesen, J. et. al. 2018. Archeologienota zonder ingreep in de bodem. Poederlee – MJS fase II

archeologisch relevante sporen aanwezig zijn. Met die reden kan geconcludeerd worden dat de archeologische verwachting voor de recent toegevoegde (delen van) percelen dan ook eerder laag is.

Binnen het plangebied wordt een verkaveling voorzien van 12 bouwloten. De verkavelingsvergunning houdt louter de verkaveling van het terrein in. De vergunning voor de bouw van de woningen valt ten lasten van de koper van het individuele bouwlot. Hierdoor kan de exacte impact van de woningen op de bodem niet gedetailleerd in kaart worden gebracht. Echter kan algemeen gesteld worden dat woningen een minimale verstoringsdiepte van 80 cm onder het maaiveld kennen (vorstvrije zone). De geplande wegenis (ca. 2.200 m²) kent een opbouw van ca. 40 à 50 cm. Tijdens het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek kon achterhaald worden dat het plangebied een laag archeologisch potentieel kent. De geplande werkzaamheden kennen daarbij weinig tot geen negatieve impact. Binnen het noordelijke deel wordt ca. 700 m² aan het plangebied toegevoegd. Binnen dit deel wordt een deel van de wegenis voorzien. Verder valt eveneens een hoek van de bouwzone binnen lot 7 binnen deze nieuw toegevoegde oppervlakte. Het overige (en tevens merendeel) van de nieuw toegevoegde oppervlakte valt binnen de tuinzone van bouwlot 7.

Het merendeel van het plangebied werd reeds onderzocht in het kader van de voorgaande verkavelingsvergunning. Uit dit proefsleuvenonderzoek is gebleken dat het plangebied een (zeer) laag archeologisch potentieel kent. Door de toevoeging van enkele (delen van) percelen aan de noordzijde van het plangebied (ca. 700 m²) is een nieuwe verkavelingsvergunning (alook archeologisch onderzoek) noodzakelijk. Gezien de gekende gegevens uit het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek en de beperkte oppervlakte die aan de verkaveling werd toegevoegd (ca. 700 m²). Kan geconcludeerd worden dat het gehele plangebied een laag archeologisch potentieel kent. Daarnaast zou verder onderzoek binnen de recent toegevoegde (delen van) percelen eveneens een beperkt potentieel tot het bekomen van degelijke kenniswinst kennen.

Met die reden wordt besloten om het gehele plangebied vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

1.3 Afweging noodzaak verder onderzoek

Op basis van de resultaten uit de uitgebreide bureaustudie waarbinnen historische, cartografische, geologische, geografische en bodemkundige bronnen werden onderzocht alook de reeds gekende gegevens uit het proefsleuvenonderzoek binnen het merendeel van het plangebied, kan geconcludeerd worden dat de bodem binnen het plangebied reeds danig verstoord is. De zone die later nog werd toegevoegd aan de verkaveling (700 m²) situeert zich binnen het noordelijke deel van het plangebied. Op basis van het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek kon achterhaald worden dat de bodem binnen zowel het noordelijke als oostelijke deel van het plangebied zwaar verstoord is tot minimaal 1 m onder het maaiveld.

Na een fase in het vooronderzoek volgt geen verder vooronderzoek, zonder ingreep in de bodem of met ingreep in de bodem, indien op basis van de reeds uitgevoerde fase(s) van het vooronderzoek voldoende informatie gegenereerd is om (Code van Goede Praktijk, p. 31):

1. Een archeologienota of nota op te maken die de hoogstwaarschijnlijke afwezigheid van een archeologische site afdoende staft, of;

2. Een archeologienota of nota op te maken die het ontbreken van potentieel op kennisvermeerdering afdoende staft (doordat de geplande bodemingrepen geen impact hebben op het eventueel aanwezige erfgoed of doordat verder onderzoek van het aanwezige erfgoed geen nuttige kenniswinst zou opleveren), of;

3. Een archeologienota of nota op te maken die de noodzaak voor een archeologische opgraving staakt én een plan van aanpak hiervoor biedt, of;
4. Een archeologienota of nota op te maken die de mogelijkheid voor een behoud in situ staakt én een plan van aanpak hiervoor biedt.

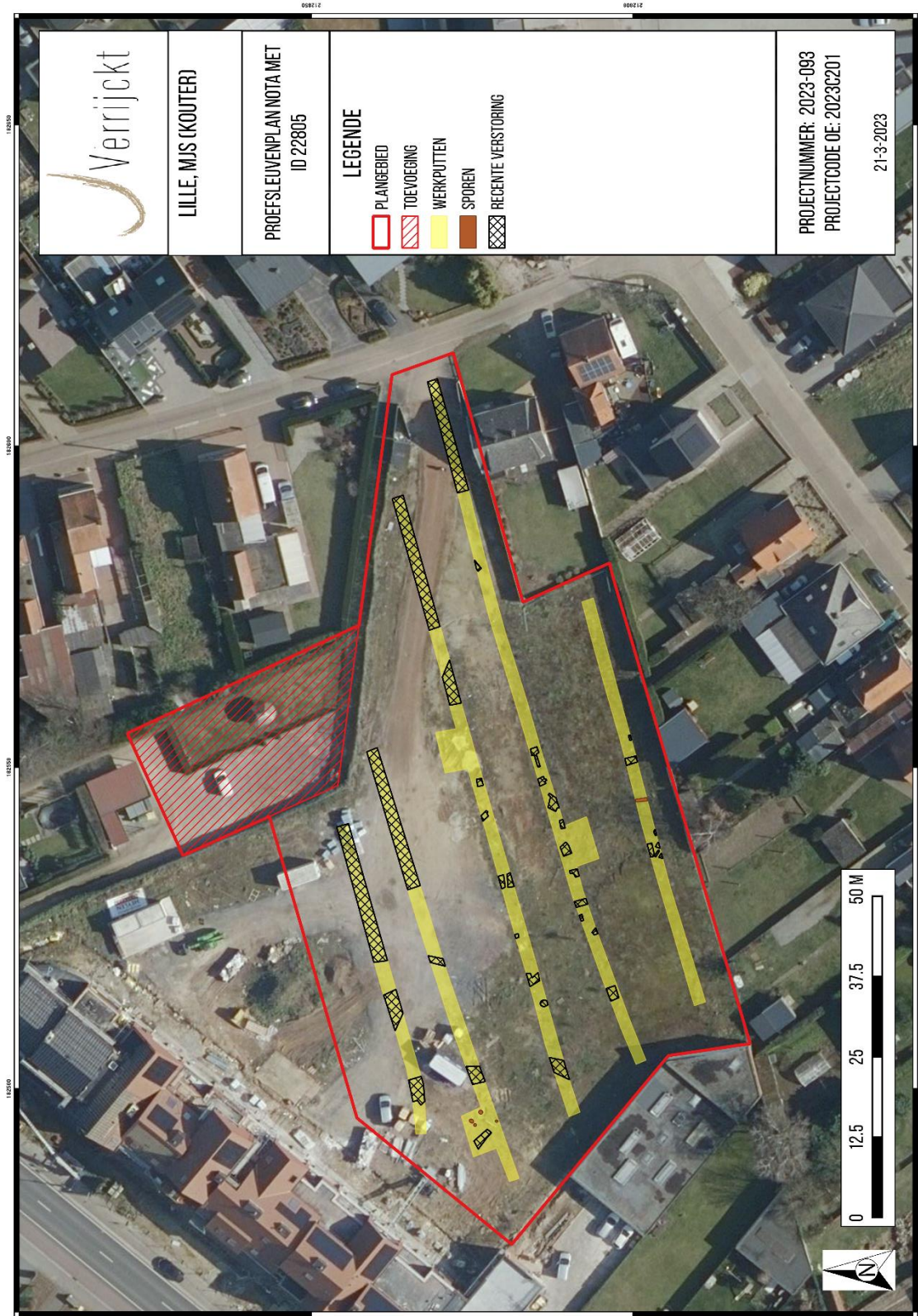
In het kader van een voorgaande verkavelingsvergunning werd vrijwel het gehele terrein reeds onderworpen aan een proefsleuvenonderzoek. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek werden binnen het westelijke deel van het plangebied 4 laat- tot post middeleeuwse paalkuilen aangetroffen. Deze 4 paalkuilen werden na het proefsleuvenonderzoek geïnterpreteerd als losstaande exemplaren die niet tot een gebouwstructuur behoren. Verder wees het proefsleuvenonderzoek uit dat de bodem binnen het plangebied reeds danig verstoord is. De bodem binnen het noordelijke deel en het westelijke deel van het (toenmalige) plangebied bleken daarenboven sterk verstoord te zijn.

De opdrachtgever voorziet een uitbreiding van de reeds vergunde verkaveling door delen van enkele percelen ten noorden van het toenmalige plangebied toe te voegen aan het projectgebied. In totaal wordt het projectgebied zo 700 m² groter. Aangezien het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek binnen het merendeel van het plangebied aantoonde dat er (op vier na) geen archeologisch relevante sporen aanwezig zijn binnen het plangebied en de bodem binnen het plangebied reeds danig verstoord is, kan geconcludeerd worden dat het plangebied weinig archeologisch potentieel kent. Daarenboven wordt slechts 700 m² aan het toenmalige plangebied toegevoegd. Gezien de beperkte oppervlakte en de resultaten uit het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek kan eveneens geconcludeerd worden dat verder archeologisch onderzoek vrijwel géén nieuwe degelijke kenniswinst kan opleveren.

Op basis van bovenstaande argumentatie wordt een advies gegeven om de terreinen vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Een programma van maatregelen werd hierdoor niet opgemaakt.

Hierbij rekening houdend dat de geplande werken deze diepte niet zullen bereiken, adviseert J. Verrijckt bvba om het plangebied vrij te geven voor verdere ontwikkelingen.

Figuur 1: Reeds uitgevoerd proefsleuvenonderzoek ID 22805 • J. Verrijckt Bvba

2 PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek kan geconcludeerd worden dat er geen vervolgonderzoek noodzakelijk is. Op basis van het uitgevoerde bureauonderzoek is met voldoende zekerheid een uitspraak te doen over de aanwezigheid en waarde van archeologisch erfgoed, het potentieel op kennisvermeerdering en de haalbaarheid van eventueel verder onderzoek.

Een doorslaggevende factor in het bepalen of verder onderzoek noodzakelijk is, is het feit dat het merendeel van het terrein reeds in 2022 werd onderzocht doormiddel van een proefsleuvenonderzoek. Daaruit is gebleken dat de bodem binnen het plangebied reeds danig verstoord is. De beslissing om geen vervolgonderzoek te adviseren steunt op de volgende redenering:

- Voldoende info aanwezigheid site: ja
- Site aanwezig: Nee, tijdens het proefsleuvenonderzoek kon geen waardevolle archeologische site worden aangetroffen. Er werden slechts 4 losstaande paalkuilen aangetroffen en enkele greppels die te dateren zijn in de late- en post middeleeuwen. Verder bleek de bodem binnen het plangebied reeds danig verstoord te zijn.
- Voldoende info over kennispotentieel en technische haalbaarheid project: Reeds in 2022 werd binnen het merendeel van het plangebied een proefsleuvenonderzoek uitgevoerd. Tijdens dit proefsleuvenonderzoek kon geen waardevolle archeologische site worden aangetroffen. Daarenboven bleek de bodem binnen het plangebied danig verstoord te zijn. Specifiek binnen het noordelijke en oostelijke deel van het (toenmalige) plangebied bleek de bodem sterk verstoord te zijn. Dit tot minimaal 1 m onder het maaiveld. De opdrachtgever voegt ca. 700 m² toe aan het reeds vergunde verkavelingsgebied. Door deze aanpassing is de opmaak van een aangepaste archeologienota noodzakelijk. Gezien de beperkte oppervlakte en de resultaten uit het reeds uitgevoerde proefsleuvenonderzoek kan eveneens geconcludeerd worden dat verder archeologisch onderzoek vrijwel géén nieuwe degelijke kenniswinst kan opleveren.

Op basis van bovenstaande gegevens adviseert J. Verrijckt bvba om de terreinen vrij te geven van verder archeologisch onderzoek.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 BIBLIOGRAFIE

- BORSBOOM, A. & VERHAGEN, P. 2012. *KNA Leidraad Inventariserend Veldonderzoek Deel: Proefsleuvenonderzoek* (IVO-P). SIKB
- HANECA, K., DEBRUYNE, S., VANHOUTTE, S., & ERWYNCK, A. 2016. Archeologische vooronderzoek met proefsleuven. Op zoek naar een optimale strategie, Onderzoeksrapporten agentschap Onroerend Erfgoed 48.
- TOL, A. J., VERHAGEN, P. & VERBRUGGEN, M. 2012. *Leidraad inventariserend veldonderzoek. Deel: karterend booronderzoek*, KNA-leidraden, Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, Gouda.
- VAN GILS, M. & MEYLEMANS, E. 2019. *Prospecteren naar steentijd artefactensites – versie 1*, agentschap Onroerend Erfgoed.
- Code van goede praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen en het gebruik van metaaldetectoren (versie 4.0), 2019.